

Ohjaus-, yhteydenotto- ja ilmoitusvelvollisuus

KASO – MATILDA METSÄKETO

Lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus

"Lastenhoitaja on hoitanut nyt 5-vuotiasta tyttöä ja aivan pienestä asti. Tyttö asuu äitinsä kanssa kahdestaan ja käy vain joskus isänsä luona. Viime aikoina lastenhoitaja on miettinyt meneekö tytöllä kotona kovinkaan hyvin. Tyttö on maanantaisin väsynyt ja huonotuulinen, mutta myös nälkäinen. Hän säpsähtää kosketusta ja toisin kuin aikaisemmin, hän ei kerro kuulumisiaan. Lastenhoitaja istuu tytön kanssa kahdestaan säkkituoliin ja lukee Nalle Puh-sadun. Lukemisen päätyttyä tyttö kertoo olevansa Nasu, pelokas ja arka possu, joka on pelästynyt. He hakevat lelulaatikosta Nasu-pehmolelun. Sitten lastenhoitaja antaa Nasun puhua. Keskusteluhetken jälkeen lastenhoitaja menee päiväkodin johtajan luokse kertomaan, että nyt tytön kotona on isoja ongelmia, ja tyttö voi huonosti. He puhuvat vielä varhaiskasvatuksen opettajan kanssa, jolla on myös herännyt huoli työstä. Huolesta kerrotaan äidille. He päätyvät lastensuojeluilmoitukseen, joka tehdään lastensuojelun sosiaalityöntekijälle."

Lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus

- ▶ Lastensuojelulaissa on määritelty tahot, joilla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus salassapitosäännösten estämättä.
- ▶ Perusteena voi olla hoidon ja huolenpidon, kehitystä vaarantavat tekijät tai lapsen oma käyttäytyminen
- ▶ Ennakollinen lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, jos on perusteltua epäillä, että syntyvä lapsi tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia heti syntymän jälkeen
- ▶ Ilmoitusta ei saa delegoida
- ▶ Velvollisuus ilmoitukseen ei ole riippuvainen siitä, onko joku muu jo tehnyt ilmoituksen, tai onko perhe jo lastensuojelun asiakas

Lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus koskee:

sosiaali- ja terveydenhuolto	päivähoito	opetustoimi	nuorisotoimi	poliisitoimi
Rikosseuraamuslaitos	palo- ja pelastustoimi	sosiaalipalveluiden tuottaja	lasten päivähoidon tuottaja	terveydenhuollon palveluiden tuottaja
opetuksen tai koulutuksen järjestäjä	seurakunta tai muu uskonnollinen yhdyskunta	vastaanottokeskus ja järjestelykeskus	häätäkeskustoimintaa harjoittava yksikkö	Tulli
	rajavartiolaitos	ulosottoviranomainen	Kansaneläkelaitos	

Varhaiskasvatuksen ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitus tulee tehdä, mikäli

- ▶ varhaiskasvatuksen tavoitteet,
- ▶ lapsen hyvinvoinnin tai kasvun tai
- ▶ kehityksen tai oppimisen edellytykset ovat vaarantuneet

Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi laadussa ilmenevät puutteet, lapsen epäasiallinen tai sopimaton kohtelu tai toimintakulttuuriin sisältyvät lapselle vahingolliset toimet

Velvollisuus ilmoittaa lapseen kohdistuvista rikosepäilyistä

- ▶ Kaikilla terveydenhuollon ammattihenkilöillä on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä
 - ▶ lapseen on kohdistettu eräitä seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädettyjä tekoja, kuten esimerkiksi lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö
 - ▶ eräitä henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia, kuten esimerkiksi pahoinpitely.
- ▶ Lisäksi on tehtävä lastensuojeluilmoitus

Velvollisuus ilmoittaa sosiaalihuollon tarpeesta

- ▶ Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnan sosiaalihuoltoon, jotta tuen tarve arvioitaisiin
- ▶ Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, ammattihenkilöllä on velvollisuus tehdä ilmoitus salassapitosäännösten estämättä sosiaalihuollon tarpeesta kunnan sosiaaliviranomaisille viipymättä

Velvollisuus ilmoittaa iäkkään henkilön palveluntarpeesta

- ▶ Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on tehtävässään saanut tiedon sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeessa olevasta iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, hänen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle
- ▶ Terveydenhuollon ammattihenkilön on ilmoitettava kunnan sosiaaliviranomaisille myös iäkkään henkilön kotiuttamisesta terveydenhuollon laitoksesta.
- ▶ Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen kotiuttamista.

Ammattihenkilön yleisiä oikeuksia tehdä ilmoitus

- ▶ Oikeus ilmoittaa Valviralle potilasturvallisuutta vaarantavasta toiminnasta
- ▶ Lääkkeiden ja rokotteen tai rokotuksen haittavaikutusilmoitus
- ▶ Oikeus ilmoittaa poliisille henkeen ja terveyteen kohdistuvasta vaarasta
- ▶ Oikeus ilmoittaa edunvalvonnan tarpeesta

Kysymyksiä...

- ▶ Mitä tarkoittaa lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus?
- ▶ Miten työntekijän ilmoitusvelvollisuus eroaa työntekijän ilmoitusoikeudesta?
- ▶ Miten salassapitovelvollisuus liittyy ilmoitusvelvollisuuteen?
- ▶ Pitääkö työntekijän ilmoittaa asiakkaalle, jos tekee häneen liittyvän ilmoituksen? (esim. lastensuojeluilmoitus tai ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta)
- ▶ Tutki mistä ja miten Kymsote:en voisi tehdä ilmoituksen jos....
 - ▶ Herää huoli iäkkästä ihmisestä ja hänen voinnistaan?
 - ▶ Olet huolissasi naapurin lapsen hyvinvoinnista?

Lähteet

- ▶ <https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammatinharjoittaminen/terveydenhuollon-ammattihenkilön-ilmoitusvelvollisuuksia>